

II do pochybnosti a množstvo spáchaných zločinov
navždy poškvrnilo americkú národnú česť. Bol to teda
trpký neúspech.

Pre vietnamský ľud to bolo vyústenie dlhého národ-
ného boja, ktorý sa začal roku 1858 príchodom prvých
francúzskych koloniálnych jednotiek a skončil sa
v marci 1973 odchodom posledného amerického voja-
ka. Medzitým sa odohrála aj japonská okupácia a krát-
ka intervencia britských vojsk. Bol sa nepochybne ešte
ani zďaleka neskončil. Americký imperializmus sa ne-
zriekol svojich neokolonialistických zámerov. Pros-
tredníctvom Thieuovej administratívy, to znamená
obrovskej vojenskej a policejnej mašinerie, ktorú si
Washington vytvoril, bude sa usilovať inými formami
podkopávať vietnamské národné hnutie. Pribúdajú
ozbrojené incidenty vyprovokované Thieuovou vládou,
ktorá naďalej v masovom meradle zatýka, mučí, uväz-
ňuje a deportuje ľudí. Americké zbrane naďalej prúdia
do južného Vietnamu a americkí vojaci maskovani
civilným odevom naďalej „radia“ saigonскеj armáde.
Vojna v Kambodži pokračuje s ešte väčšou urputnos-
ťou ako v minulosti a americké letectvo, vrátane lie-
tadiel typu B-52, tam vo veľkom rozsahu intervenuje.
Nixonova neokolonialistická agresívna politika ešte ne-
prestala.

Je však nesporné, že odchod amerických pozemných
vojsk zasadiť tejto politike tvrdý úder. Vlastenecké sily
Vietnamu, Laosu a Kambodže môžu pokračovať v boji
za svoju nezávislosť a slobodu v oveľa priaznivejších
podmienkach ako predtým. Otvára sa nová etapa viet-
namského národného hnutia, ktorá smeruje najprv
k vytvoreniu vlády národnej svornosti na juhu, potom
k nastoleniu národnej a demokratickej vlády na celom
juhu a napokon k postupnému mierovému znovuzjed-
noteniu krajiny.

Apríl 1973

ZÁVER

Vietnamci nedostali svoju zem ako dar prírody. Vyše
štyritisíc rokov ju ľudia dobývali, kus po kuse, v nezič-
livých prírodných podmienkach. Záplavy, suchota a
tajfúny vyčíňali z roka na rok, z tisícročia do tisícro-
čia, ale obyvateľia Vietnamu s týmto ťažkosťami ne-
prestali bojovať. Hrádze, ktoré zvierajú toky riek, okra-
jové násypy, ktoré zadržávajú vodu na ryžových
poliach, kanály, zavlažovacie brázdy, jarčeky, mláky,
jazera, rybníky, priehrady a spojovacie zláby — to
všetko je svedectvom, že vietnamský človek nikdy ne-
prestal stvárňovať zem a zavlažoval ju svojím potom-
i slzami. Je pochopiteľné, že je s ňou tak úzko spätý.
Tento každodenný boj všetkých storočí bolo možné
viesť len organizovane. Dedina a vlast tvoria spoľahlí-
vý rámec, bez ktorého by človek nevládal čeliť všetkým
rozptútaným živlom. Nemohol by ani vzdorovať nebez-
pečnostiam, ktoré nepočádzajú od prírody, ale od
ľudí. Počas dvoch tisícročí vietnamský človek musel
čeliť mnohým cudzím agresíam a po každý raz bolo
treba nasadiť všetky sily na ich odrazenie.
V tomto dvojitom boji proti nepriazni prírody a cu-
dzim útokom ľudí z deťi i hŕ museli postupovať spo-
ločne. Vrchári potrebujú produkty nížin a mora práve

tak ako ľudia na rovinách drevo a iné ľahšie produkty. Niziny poskytovali hlavne obranné sily a hory strategickú zástihu krajiny aj hradbu pre prípad ústupu. Takto sa formovala najprv vlasť a potom vietnamský národ so svojím presne vymedzeným územím, vlastným jazykom, osobitou kultúrou a predovšetkým s národnou históriou, v ktorej vyniká prvok tvrdosť jeho odporu voči každému vtrielcovi bez ohľadu na jeho veľkosť a silu.

Zjednotený vietnamský národ nebol sociálne rovný, tak ako je to u všetkých národov, kde trvá triedny boj. V jeho lone sa prejavovali hlboké protirečenia, ktoré určovali cesty jeho dejinného vývinu.

Najzákladnejšie z nich stavalo proti sebe tých, čo na pôde pracujú, a tých, čo sú jej vlastníckmi. Zem obrobena s vytváraním úsilím a presiaknutá potom a siazami nepatrila pracujúcim, ktorí ju zarádali. Stredobodom vietnamských dejín je postava roľníka, ktorý buď zved nato a hrdinský bráni pred cudzími dobyvateľmi pôdu zdedenú po predkoch, ktorý sa však znovu a znovu v nepretržitej revolte dvíha aj proti domácim vládcom. Prekážkou integrácie vrchárrov a ľudí z delť do jedného národa bola aj exploatacia a útlak, ktorý uplatňovali feudáli z delty voči horským etnickým menšinám. Časte vzbury týchto menšín boli citlivou slabinou starej monarchie.

* * *

Dejiny — to je kontinuita i revolúcia súčasne. Vytváraly a víťazný boj vietnamského ľudu proti francúzskym kolonizátorom a potom proti americkým imperialistom je iba pokračovaním v tradícii, s ktorou už v prvom storočí začali sestry Trưng. Dnesné ľudové ozbrojené sily udržiavajú tradíciu založenú Lyovca-

mi a Tranovcami, podľa ktorej vojensky vyvícajú roľníci podľa potreby bojujú alebo obrábajú pôdu. Tento systém umožnil v 13. storočí poraziť Mongolov. Striedavo používať metódy partizánskej i pravidelnej vojny a ozbrojeného i politického boja vedel už Nguyen Trai v 15. storočí. Pravda, niekdajší feudálni dobyvatelia nemali také prostriedky ako moderný imperializmus, ktorý využíva dokonalú techniku a politický i ideologický boj. Proti tomu už nestáli tradičné bojové metódy, ani spôsob boja podľa praxe buržoazneho Západu. Ak mal byť národný boj úspešný, bolo potrebné súbežne s ním uskutočňovať radikálnu nepretržitú revolúciu. To znamená, že bolo treba zachovať odkaz národnej minulosti, ale rozbiť starú spoločenskú štruktúru, dať pôdu oráčom, rozmetať starý správny aparát a ideológiu, nadchnúť ľudí pre nové názory a aktivizovať všetky sily. Koincidence našlo v roľníckej triede a jej strane súčasne spojenca i vodcu a po prvý raz mohlo postaviť svoju obrovskú silu do služieb pokroku. Roľnícka trieda, ktorá vstúpila na scénu dejín pri obrane svojich záujmov, začala plniť vedúcu úlohu v národnom boji.

* * *

Bez vedenia marxisticko-leninskej strany by vo Vietname nebola ľudová armáda, národný front, ani správna vnútorná a zahraničná politika. Národné hnutie by neútočilo potlačili japonské, francúzske a potom americké zbrane. Nižšie nie je náhoda, že prvý vietnamský marxista Ho Či Min sa každému javil ako najpresvedčenejší a najdôslednejší vlastenec. Niektorí ľudia chceli stavať do protikladu Ho Či Minovo vlastenectvo a jeho marxizmus. To znamená, že nepochopili ani jedno, ani druhé. Národný boj vyúsťuje do sociálnej revolúcie, ktorá je jeho vyvrcholením a dodáva mu pravý zmysel. Na-

hroby prenášajú, tvoria jediný ľud. Myslia a cítia rovnako. Prví bránia pôdu zdedenú po predkoch, druhí ju zveľadujú.

Kto nemá vzťah k histórii, nechápe mnohé veci dnešného Vietnamu. No aj tí, čo zabúdajú, že sa uskutočňuje radikálna revolúcia, sa hlboko mylia, ak sa chcú odvolávať na dávno prekonané historické pojmy.

Francúzske veľiteľstvo sa o tom poučilo na vlastných neúspechoch, keď v rokoch 1953—1954 počas bojov pri Dien Bien Phu chcelo využívať protirečenia, ktoré v histórii stavali vrchátov proti ľuďom z dediny. V 19. storočí francúzski dôstojníci založili na týchto rozporoch veľmi obratnú politickú hru, ktorá im pomohla oslabiť vietnamský odboj. No v rokoch 1953 až 1954 vrchár Severu i Juhu už boli plnoprávnymi občanmi nového Vietnamu a mali práva a výhody, aké ich predkovia nikdy nepoznali. Preto sa s nadsením zúčastňovali na spoločnom celonárodnom boji. Národnostné menšiny na náhorných plošinách Juhu urobili zo svojich vrchov pevnosť, ktoré boli pre Američanov a ich lokajov nedobytné. Na Severe sa pomocou nových technických a ekonomických prostriedkov rýchlo uskutočňuje hospodárska a kultúrna integrácia, pričom sa respektuje osobitosť každej národnosti a horskej oblasti dostávajú z detí veľkú pomoc. Vietnamský národ pri zachovaní originality každého etnického celku uskutočňuje svoju jednotu na podstatne vyššej úrovni ako v minulosti.

* * *

Spojením síly tisícročného národného hnútia a socialistizmu mohol vietnamský ľud víťazne vzdorovať zrivým útokom amerického neokolonializmu. Podpisanim Parížskej dohody v januári 1973, podľa ktorej americkej jednotky museli krajinu opustiť, sa uzavrela veľmi dôležitá etapa.

rodné oslobodenie musí sprevádzať oslobodenie pracujúcich tried, inak by bolo iba formálne. Sociálna revolúcia sa nemôže uskutočniť, pokiaľ neskončí s akoukoľvek závislosťou od imperializmu, akej by bola navonok zastrelá. Feudálne a reakčné živly nadobúdajú silu iba do tej miery, do akej sú spojené s imperializmom, predovšetkým s americkým imperializmom.

Výstavba socializmu v severnom Vietname dáva pravy historický význam národnému a demokratickému boju, ktorý vedie juhovietnamské obyvateľstvo proti americkému imperializmu, a víťazný boj juhovietnamského obyvateľstva účinne obráťuje revolučné výdobytky Severu. Obidve pásma, Sever i Juh, sa nachádzajú v inej fáze spoločenského vývinu a majú rozdielne štruktúry, čo zapríčinila v prvom rade surová intervencia imperialistických síl, no napriek tomu jednota vietnamského ľudu a vietnamského národa nikdy nebola taká reálna a živá ako v spoločnom urputnom boji proti americkej agresii.

* * *

V Cu Chi, neďaleko od Saigonu, americké delostrelectvo a letectvo, vrátane lietadiel B-52, celkom zrovňalo so zemou celé obce. Keď tam prenikli americké jednotky, ľudia sa vyrútili z podzemných chodieb a zničili ich. Na otázku, prečo sa tak háčevnato držia tejto pôdy, kde už neostal ani jediný strom, starci z Cu Chi odpovedali: „Tá sú hroby našich predkov. Tu zostaneme, nech sa deje, čo chce.“ Vo Vietname nikto nesmie bezvestne porušiť hroby predkov.

Zatiaľ na Severe v mnohých dedinách prenášajú hroby roztrúsené uprostred poli a sústreďujú ich na cintoríny, ak je potrebné zrovnávať ryžoviská a zriaďovať nové plochy a pozemky na pestovanie ryže podľa vedeckých metód. Ľudia z Juhu, ktorí sa zatiaľ držia pri hrobách svojich predkov, i ľudia zo Severu, ktorí

tože Washington nadalej udržiava v južnom Vietname ozrnutú vojenskú a policajnú mašinériu neokolonialistického typu. Mier, dosiahnutý s veľkou námahou, je krehký. Nemožno si robiť ilúzie, že Washington už nemieni uplatňovať proti Vietnamu vojnovú politiku. Pomer sil tak v národnom, ako aj medzinárodnom meradle sa však natoľko zmenil, že nádej na zachovanie mieru je oprávnená.

Severný Vietnam, ktorého socialistická štruktúra vietazne obstála v skúške, už teraz začal uskutočňovať veľké dielo výstavby svojej budúcnosti. Predovšetkým musí prekonať technické a vedecké zaostávanie, ktoré sa prejavuje posledných tristo rokov. Podľa prognostických štúdií Vietnamská demokratická republika bude mať dokončiť svoju prvú priemyselnú revolúciu, čo v daných podmienkach znamená mechanizáciu, približne za päťnásť rokov. Potom bude mať prikrčiť k druhej priemyselnej revolúcii, ktorá bude znamenať automatizáciu. Medzitým sa krajina určite znova zjednotí napriek všetkému, čo proti tomu podnikne americký imperializmus.

Socialistické krajiny a mierové a pokrokové sily celého sveta, ktoré počas vojnových rokov poskytli vietnamskému ľudu významnú pomoc a podporu, budú mať účinné príspeviť k znovuzjednoteniu a výstavbe krajiny. Na záver tejto práce by sme sa radi podakovali všetkým našim priateľom a súdruhom na celom svete, všetkým, ktorých vrele priateľstvo nám umožňovalo prekonať roky skúšok.

ZJEDNOTENIE VIETNAMU

[Dôstoj]

Podobne ako Ženevské dohody z roku 1954, aj Parížske dohody z roku 1973 mali dve hlavné časti. Prvá obsahovala vojenské a politické podmienky ukončenia vojny medzi bojujúcimi stranami. Druhá mala charakter medzinárodného dokumentu vypracovaného za účasti hlavných svetových veľmocí a ďalších zainteresovaných strán. Jeho cieľom bolo sídlo potvrdiť a medzinárodnou autoritou podporiť platnosť a záväznosť dohod dosiahnutých a podpísaných bojujúcimi stranami.

Medzinárodný Závazný dokument parížskej konferencie podpísali 2. marca 1973 zástupcovia dvadsiatich vlád za prítomnosti generálneho tajomníka OSN. Signatárske strany sa v ňom zaviazali uznať základné práva vietnamského ľudu, čiže nezávislosť, zvrchovanosť, jednotu a územnú celistvosť Vietnamu i právo juhovietnamského ľudu na sebaučenie. Zaviazali sa tiež nepodnikať nič proti podmienkam dohody o ukončení vojny a obnovení mieru vo Vietname. Text ďalej vyjadril všetky mocnosti, aby rešpektovali neoddeliteľnú právu Vietnamu.

Tieto ustanovenia predstavovali hlavné výsledky vietnamskej, ktoré Vietnam vybojoval najprv na frontoch,